Roll No.												Serial No. of Q. C. A. B.

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 63] [ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 24

Total No. of Questions : 63] [Total No. of Printed Pages : 24

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 08-M **ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಮರಾಠಿ**

Code No. : 08-M Subject : First Language — MARATHI

ದಿನಾಂಕ : 01. 04. 2013] [Date : 01. 04. 2013

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 09-30 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12-45 ರವರೆಗೆ] [Time : 09-30 A.M. to 12-45 P.M.

ಪರಮಾವಧಿ ಅಂಕಗಳು : 125] [Max. Marks : 125

FOR OFFICE USE ONLY

Q. No.	Marks		Q. No.	Marks		Q. No.	Marks		Q. No.	Marks		Q. No.	Marks
1.			15.			29.			43.			57.	
2.			16.			30.			44.			58.	
3.			17.			31.			45.			59.	
4.			18.			32.			46.			60.	
5.			19.			33.			47.			61.	
6.			20.			34.			48.			62.	
7.			21.			35.			49.			63.	
8.			22.			36.			50.			×	
9.			23.			37.			51.			×	
10.			24.			38.			52.			×	
11.			25.			39.			53.			×	
12.			26.			40.			54.			×	
13.			27.			41.			55.			×	
14.			28.			42.			56.			×	
												Total Marks	

Total Marks in words		**Grand Total**	

1. ✓			
2. ✓		✓	✓
Signature of Evaluators	*Registration No.*	*Signature of the Deputy Chief*	*Signature of the Room Invigilator*

[Turn over

परीक्षार्थींना सूचना :

i) ही प्रश्नोत्तर पत्रिका आहे.

ii) ह्या प्रश्नोत्तर पत्रिकेत 'जोड्या जुळवा' प्रश्नासहित एकूण 63 प्रश्न आहेत.

iii) वस्तुनिष्ठ व व्यक्तिनिष्ठ प्रश्नाची उत्तरे लिहिण्यासाठी पुस्तिकेमध्येच जागा दिलेली आहे. दिलेल्या जागेमध्येच उत्तरे लिहावीत.

iv) पेन्सिलीने लिहिलेले उत्तर ग्राह्य धरले जाणार नाही.

v) ह्या प्रश्नोत्तर पत्रिकेत दिलेले योग्य पर्याय, रिकाम्या जागा भरा आणि जोड्या जुळवा या सारख्या प्रश्नांच्या उत्तराना खाडाखोड करू नये. तसे केल्यास ते उत्तर ग्राह्य धरले जाणार नाही.

vi) प्रश्नोत्तर पत्रिका वाचण्यासाठी 15 मिनीटाची जास्त वेळ दिलेला आहे.

I. पुढील **1** ते **15** पर्यंतच्या प्रश्नाना किंवा अपूर्ण वाक्यांशाना चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी योग्य पर्यायी उत्तर निवडून पूर्ण उत्तर मुळाक्षरासह दिलेल्या जागेत लिहा. $15 \times 1 = 15$

1) गोसाव्याच्या पूजेसाठी या फुलांच्या माळा गुंफत असत

(A) जाई – जुई (B) शेवंती – मोगरा

(C) चंपक – चमेली (D) झेंडू – अबोली.

उत्तर : ____________________

2) आजी नातवाला या नावाने हाक मारित असे

(A) राजा (B) छोट्या

(C) पंप्या (D) गोट्या.

उत्तर : ____________________

3) मराठीच्या जन्मकाळी महाराष्ट्रात या घराण्याची सत्ता होती

(A) चोळ (B) पांडय

(C) राष्ट्रकूट (D) गंग.

उत्तर : ____________________

4) किरण बेदीनी तिहार जेलचे इन्स्पेक्टर जनरल पद या दिवशी स्विकारले.

(A) 1 मे 1993 (B) 1 जून 1993

(C) 22 नोव्हेंबर 1993 (D) 31 डिसेंबर 1993.

उत्तर : ______

5) प्रवासी म्हातारा हा होता

(A) मंत्री (B) शिक्षक

(C) स्वातंत्र्य सैनिक (D) समाज सुधारक.

उत्तर : ______

6) ज्ञानेश्वरानी या सांप्रदायाची स्थापना केली

(A) भागवत (B) महानुभव

(C) सत्यशोधक (D) रामदासी.

उत्तर : ______

7) समर्थ रामदासानी मार्गदर्शन करणारे पत्र याना लिहिले

(A) छ० शिवाजी महाराज (B) संभाजी राजे

(C) राजाराम राजे (D) एकोजी राजे.

उत्तर : ______

8) प्र० के० अत्रेंच्या विडंबन संग्रहाचे नाव हे आहे.

(A) चषक माझा (B) गुलाबाची फुले

(C) बकुळीची फुले (D) झेंडूची फुले.

उत्तर : ______

9) वारा असा सुटेल.

(A) सो – सो (B) धो – धो

(C) मंद – मंद (D) झुळू – झुळू.

उत्तर : ______

10) पक्षी येथे बसला होता

(A) झाडावर (B) दगडावर

(C) तारेवर (D) घरावर.

उत्तर : ____________________

11) 'दौलत' हा शब्द या भाषेतील आहे.

(A) फारशी (B) पोर्तुगीज

(C) हिंदी (D) कन्नड.

उत्तर : ____________________

12) 'सर्वत्र सारखीच परिस्थिती असणे' या अर्थाची म्हण ही

(A) घरोघरी मातीच्या चुली (B) देश तसा वेश

(C) पेराल ते उगवते (D) अंथरुण पाहून पाय पसरावे.

उत्तर : ____________________

13) 'ज्याचा तळ लागत नाहीं' असा याला एक शब्द हा आहे.

(A) अनंत (B) अमर्याद

(C) अथांग (D) असीम.

उत्तर : ____________________

14) 'सप्तमी' विभक्तीचे प्रत्यय हे आहेत.

(A) चा, ची, चे (B) स, ला, ते

(C) ऊन, हून (D) इ, त, आ.

उत्तर : ____________________

15) 'मी अभ्यास केला' या वाक्याचा काळ हा आहे

(A) वर्तमान काळ (B) भूतकाळ

(C) भविष्य काळ (D) चालू वर्तमान काळ.

उत्तर : ____________________

II. रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा : 5 × 1 = 5

16) आजीचा पूर्वजन्मीचा वैरी .... हा होय.

उत्तर : ____________________

17) गोवा प्रांतावर पोर्तुगीजांची सत्ता .... इतकी वर्षे होती.

उत्तर : ____________________

18) 'चांगदेव पासष्टी' हा ग्रंथ .... यांनी लिहिला.

उत्तर : ____________________

19) वामन पंडिताचे पूर्ण नांव .... हे होय.

उत्तर : ____________________

20) 'स्थूल' या शब्दाचा विरुद्ध अर्थी शब्द .... हा होय.

उत्तर : ____________________

III. 21) योग्य जोड्या जुळवा : 5 × 1 = 5

	(अ)		(ब)
i)	आजी शरण येते	अ)	श्रावणमेघ
ii)	शाळा	ब)	निरंजन
iii)	सत्कार	क)	प्रहर
iv)	ग्रीष्मातल्या सकाळी	ड)	सांजवारा
v)	संवाद	इ)	पोपटी चौकट
		ई)	साक्षीदार
		उ)	रातवा
		ऊ)	पूजाघर

उत्तर : i) ____________ ii) ____________

iii) ____________ iv) ____________

v) ____________

IV. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी **एका** वाक्यात उत्तरे लिहा : $10 \times 1 = 10$

22) बाईदेवबास यांना कोणाचे सानिध्य लाभले ?

उत्तर : ____________________

____

23) मराठी भाषेचा जन्म कोणत्या शतकात झाला ?

उत्तर : ____________________

____

24) कंडक्टरने पुणे-सांगली तिकिटाची किंमत किती सांगितली ?

उत्तर : ____________________

____

25) लक्ष्मण माने यांच्या आत्मचरित्राचे नाव काय ?

उत्तर : ____________________

____

26) 'नेवासे' हे कोणत्या नदीच्या तीरावर (काठावर) आहे ?

उत्तर : ____________________

____

27) 'तू तर चाफेकळी' ही कविता कोणत्या नाटकात नाट्यगीत म्हणून घेतली आहे ?

उत्तर : ____________________

____

28) पद्‌मा गोळे यांना चाफा काम म्हणाला ?

उत्तर : ______________________________

____

29) ढगाने पक्षाला काय विचारले ?

उत्तर : ______________________________

____

30) विशेषनाम म्हणजे काय ?

उत्तर : ______________________________

____

31) कर्मणी प्रयोगाची व्याख्या सांगा.

उत्तर : ______________________________

____

V. खालील प्रश्नांची उत्तरे **दोन-तीन** वाक्यात उत्तरे लिहा : $15 \times 2 = 30$

32) विश्वासरावांचा मृत्यू कशामुळे झाला, भाऊसाहेबानी कोणता निश्चय केला ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

33) दारु प्यायलेला ब्राह्मण आढळला तर त्याला कशी वागणूक देत ?

उत्तर : ____________________

____

____

____

____

34) विपश्यना म्हणजे काय ?

उत्तर : ____________________

____

____

____

____

35) शाळेसाठी जागा मागितल्यावर आजोबा काय म्हणाले ?

उत्तर : ____________________

____

____

____

____

36) लेखकाच्या मनात तळ्याबद्दल कोणत्या आठवणी आहेत ?

उत्तर : ____________________

37) इंद्रजीत भालेरावांनी हिराचे वर्णन कसे केले आहे ?

उत्तर : ____________________

38) 'राजाने अखंड सावधान असावे' असे का म्हटले आहे ?

उत्तर : ____________________

39) हात व कान कशाने शोभूत दिसतात ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

40) काळ कसा फिरतो ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

41) वनमालेने राजाला कोणते उत्तर दिले ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

42) प्र० के० अत्रेंचा परिचय द्या.

उत्तर : ____________________

43) जगात कोणते दुर्गुण असू नयेत ?

उत्तर : ____________________

44) 'हटा तटाने पटा रंगवूनि जठा धरिशी का शिरी' अलंकार ओळखून लक्षण सांगा.

उत्तर : ____________________

45) ‘सारेही बडिवार येथिल पहा । आम्हां पुढे ते फिके’ गण पाडून वृत्त ओळखा.

उत्तर :

46) पुढील वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगून वाक्यात उपयोग करा —

अ) कावरा बावरा होणे ब) कंकण बांधणे.

उत्तर : अ)

उत्तर : ब)

VI. खालील प्रश्नांची उत्तरे **पाच ते सहा** वाक्यात लिहा : 10 × 3 = 30

47) कांचनभट व इंदिराकाकू यांची स्वभाव वैशिष्ठ्ये सांगा.

उत्तर :

48) ''वडाच झाड हे पाखरांच झाड आहे.'' संदर्भासह स्पष्ट करा.

उत्तर : ______________________________

49) लेखक व गिरीने आशाराणींच्या घरी कोणता श्लोक म्हटला ?

उत्तर : ______________________________

50) वेगवेगळ्या ऋतूत चीनची भिंत कशी दिसते ?

उत्तर : ____________________

51) ''ऐसे म्हणुनि यशोदा उखळी दामे स्वभाग्य बांधी ते ।'' संदर्भासह स्पष्ट करा.

उत्तर : ____________________

52) शबरीने श्रीरामाची पूजा कशी बांधली ?

उत्तर : ______________________________

53) कोळिणीचे वर्णन कवयित्री ने कशा प्रकारे केले आहे ?

उत्तर : ______________________________

54) आईला साप चावल्यावर काय घडले ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

____

____

____

55) पुढील समासांचा विग्रह करुन नावे द्या.

i) मकरपोत

ii) बदलौकिक

iii) अनर्थ

उत्तर : i) ______________________________

____

उत्तर : ii) ______________________________

____

उत्तर : iii) ______________________________

____

56) पुढील संधी सोडवून नावे द्या.

i) सन्मान

ii) सदैव

iii) आयुर्वेद

उत्तर : i) ______________________________

____

उत्तर : ii) ______________________________

____

उत्तर : iii) ______________________________

____

VII. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येक **आठ-दहा** वाक्यात लिहा : $4 \times 4 = 16$

57) 'अपघात' या पाठातून लेखिकेने कोणता संदेश दिला आहे ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

____

____

____

58) डॉ० माशेलकरानी देशासमोर मांडलेली नवपंचशीले कोणती ?

उत्तर : ____

____

____

____

____

____

____

____

59) भारतमातेने प्रिय पुत्रांना कोणती विनवणी केली आहे ?

उत्तर : ____

____

____

____

____

____

____

____

60) पुढील कविता पूर्ण करा :

अर्धी उलटली ....

....

....

.... घोडे अब्दागीर.

उत्तर : ____________________

____

____

____

____

VIII. 61) पुढील उतारा वाचून त्या खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

'शीलं परं भूषणम्' हे एक संस्कृत सुभाषित आहे या ऐहिक जीवनात माणसाला भूषणास्पद वाटाव्यात, अशा अनेक गोष्टी आहेत. प्रेम, पैसा, प्रतिष्ठा यांच्या मागे तर माणूस सतत लागलेलाच असतो. भरपूर पैसा कमावणे म्हणजे धनवान होणे हे माणसाला भूषणास्पद वाटते. जीवनात नावलौकिक, प्रतिष्ठा, मोठेपणा, प्राप्त होणे हे माणसाला भूषणास्पद वाटत असते. अलौकिक प्रेमाचा लाभ झाला, की मनुष्य स्वत:ला धन्य समजतो. या तिन्ही गोष्टीचा संगम ज्याच्या ठिकाणी झाला आहे, तो भूषण शिरोमणीच म्हटला पाहिजे; पण संस्कृत सुभाषितकार वर सांगितलेली सामान्य माणसाच्या जीवनातील ही भूषणे खऱ्या अर्थाने भूषणे मानायला तयार नाहीत. त्यांच्या मते शील हेच माणसाचे खरे भूषण आहे.

प्रश्न :

i) आजचा माणूस कशाच्या मागे लागला आहे ? 1

ii) मनुष्य स्वत:ला धन्य केंव्हा समजतो ? 1

iii) भूषण शिरोमणी कोणला म्हटले आहे ? 1

iv) माणसाचे खरे भूषण कोणते ? 1

उत्तर : ____________________

____

____

____

____

IX. पत्र लेखन : 1 × 5 = 5

62) दहावीनंतर पुढे काय करणार आहात ते वडिलाना / आईला पत्राने कळवा.

किंवा

दहावीत पहिला नंबर मिळविलेल्या मित्राला / मैत्रिणीला अभिनंदन करणारे पत्र लिहा.

उत्तर : ____________________

X. निबंध लेखन : 1 × 5 = 5

63) पुढील पैकी **एका** विषयावर **15** ते **20** ओळी निबंध लिहा :

i) मी पाहिलेला अपघात

ii) संगणक – काळाची गरज

iii) आमचे राष्ट्रीय सण

iv) पर्यावरण प्रदुषण.

उत्तर :